

Bosetting av flyktninger

**Boligsosialt ledermøte,
Kristiansand 17. Oktober 2008**

**Osmund Kaldheim
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)**

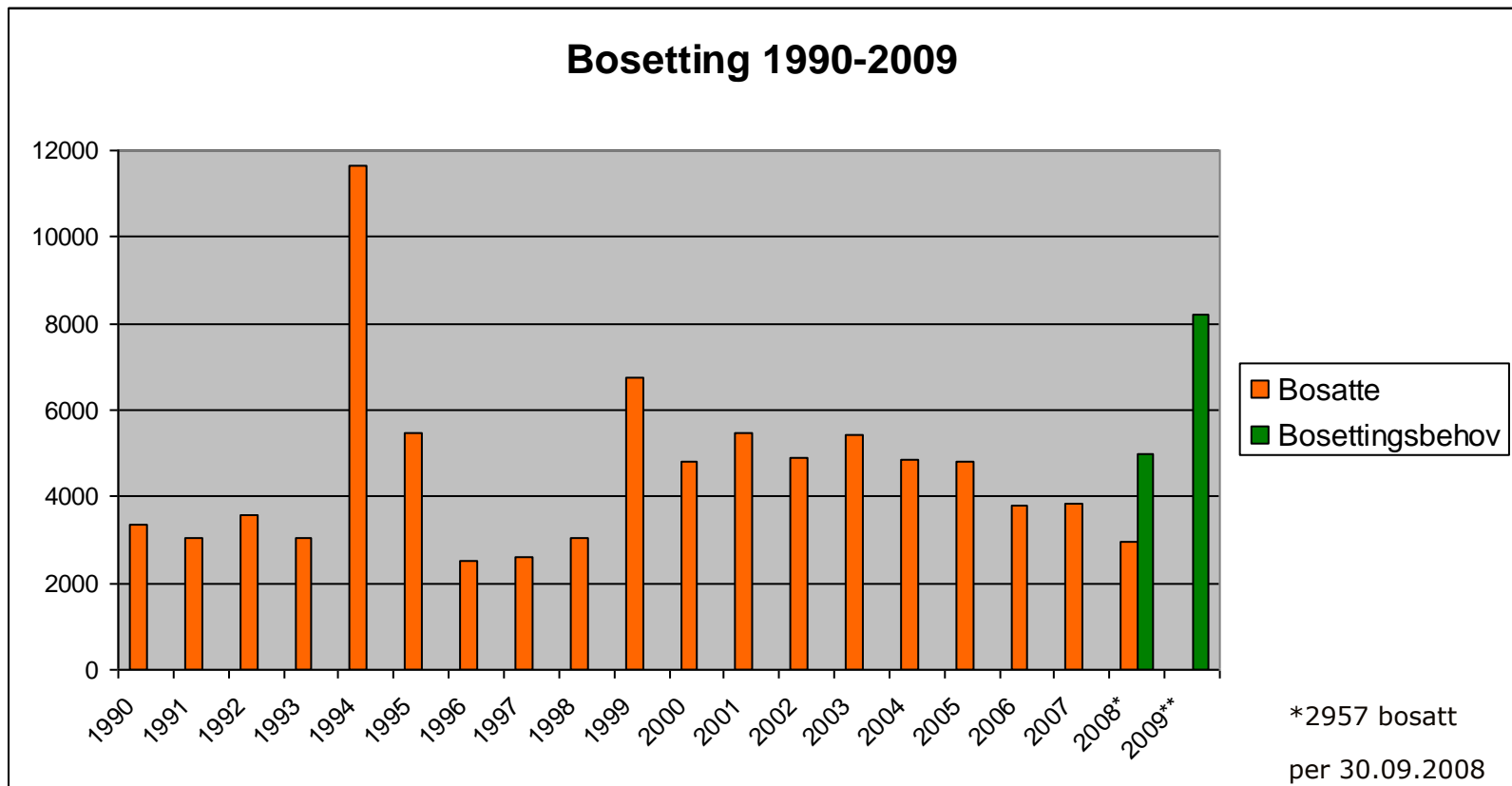

► Innhold:

- **Hvor mange trenger bolig i 2009?**
- Hvem er kommunens nye innbyggere?
- Hvilke resultater oppnår kommunene i integreringsarbeidet?
- Hvilken boligkarriere har flyktninger?
- Hvordan skaffe flere boliger?
 - ▶ finansiering
 - ▶ informasjon til beboere i mottak
 - ▶ raskere boligkarriere
 - ▶ alternative løsninger
- Invitasjon til samarbeid

Flere trenger hjelp til å starte på ny i en kommune i 2009

Statlige tilskudd til kommunene er økt i 2009 for å muliggjøre godt integreringsarbeid

- Bosettingsarbeidet er fullfinansiert fra staten
 - ▶ Inntektene er gitt
 - ▶ Utgiftene kan påvirkes
 - ▶ Godt integreringsarbeid lønner seg og gir økt økonomisk handlefrihet for kommunen

	1.1.2007	1.1.2008	1.1.2009
• Integreringstilskudd:	476 000	496 000	551 500*

	1.1.2007	1.1.2008	1.1.2009
• Tilskudd til norskopplæring:	93 980	98 430	103 900*

- Særskilt tilskudd for enslige mindreårige*
- Tilskudd til funksjonshemmede*

*Økt i forslag til statsbudsjettet 2009

Status for bosatte og bosettingsklare pr. 30.09.2008

	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	30.09.2008
Antall bosatte	4 828	3 800	3 826	2957
Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak til bosetting - alle bosatte	7,7	7,9	4,8	5,8
Gjennomsnittlig ventetid fra saksopprettelse til bosetting - alle bosatte	N/A	22,5	22,8	27,2
Andel bosatt innen 6 mnd - alle bosatte	57 %	72 %	84 %	69 %
Antall bosettingsklare i mottak	1 431	732	1571	1117
Antall bosettingsklare i mottak som har ventet mer enn 6 mnd	647	165	85	387
Gjennomsnittlig ventetid for bosettingsklare personer i mottak (mnd)	7,8	4,3	3	5,3
Antall barn i bosettingsklare familier i mottak	442	199	529	297
Antall bosettingsklare i mottak som ikke har fått tildelt kommune - herav andel enslige	851 43%	442 54%	927 43%	582 56 %

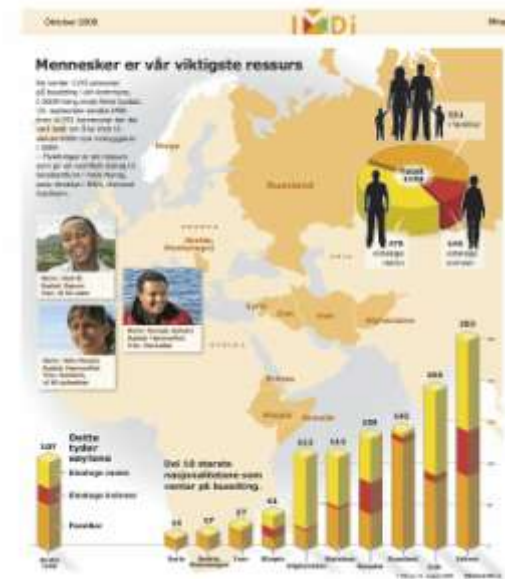
► Innhold:

- Hvor mange trenger bolig i 2009?
- **Hvem er kommunens nye innbyggere?**
- Hvilke resultater oppnår kommunene i integreringsarbeidet?
- Hvilken boligkarriere har flyktninger?
- Hvordan skaffe flere boliger?
 - ▶ finansiering
 - ▶ informasjon til beboere i mottak
 - ▶ raskere boligkarriere
 - ▶ alternative løsninger
- Invitasjon til samarbeid

Hvem er det som kommer?

- De nye innbyggerne kommer fra:
 - ▶ Eritrea
 - ▶ Irak
 - ▶ Somalia
 - ▶ Palestina
 - ▶ Afghanistan
- Mange enslige menn
- Økende antall enslige barn og unge under 18 år
 - ▶ 2007: 120
 - ▶ 2008: 230*
 - ▶ 2009: 500*
- Samarbeid med kommunen om hver enkelt person/familie

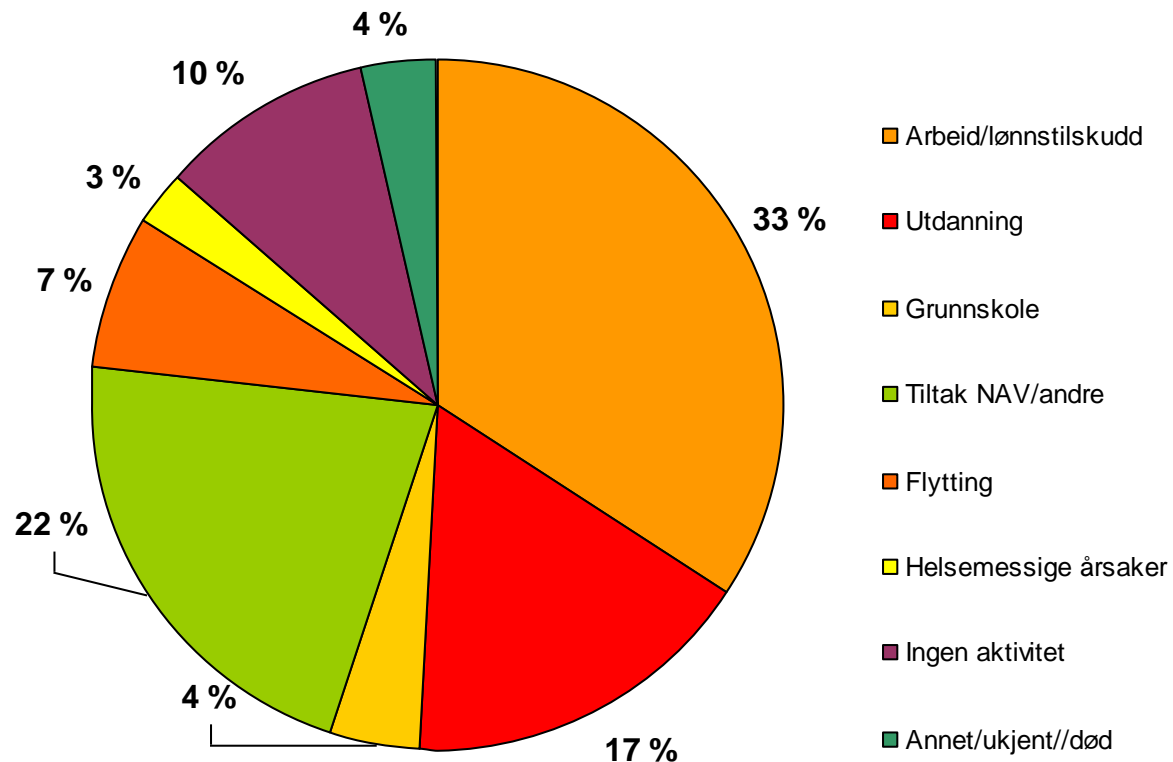

► Innhold:

- Hvor mange trenger bolig i 2009?
- Hvem er kommunens nye innbyggere?
- **Hvilke resultater oppnår kommunene i integreringsarbeidet?**
- Hvilken boligkarriere har flyktninger?
- Hvordan skaffe flere boliger?
 - ▶ finansiering
 - ▶ informasjon til beboere i mottak
 - ▶ raskere boligkarriere
 - ▶ alternative løsninger
- 8 • Invitasjon til samarbeid

Halvparten av introdeltakerne over i arbeid/utdanning 2007

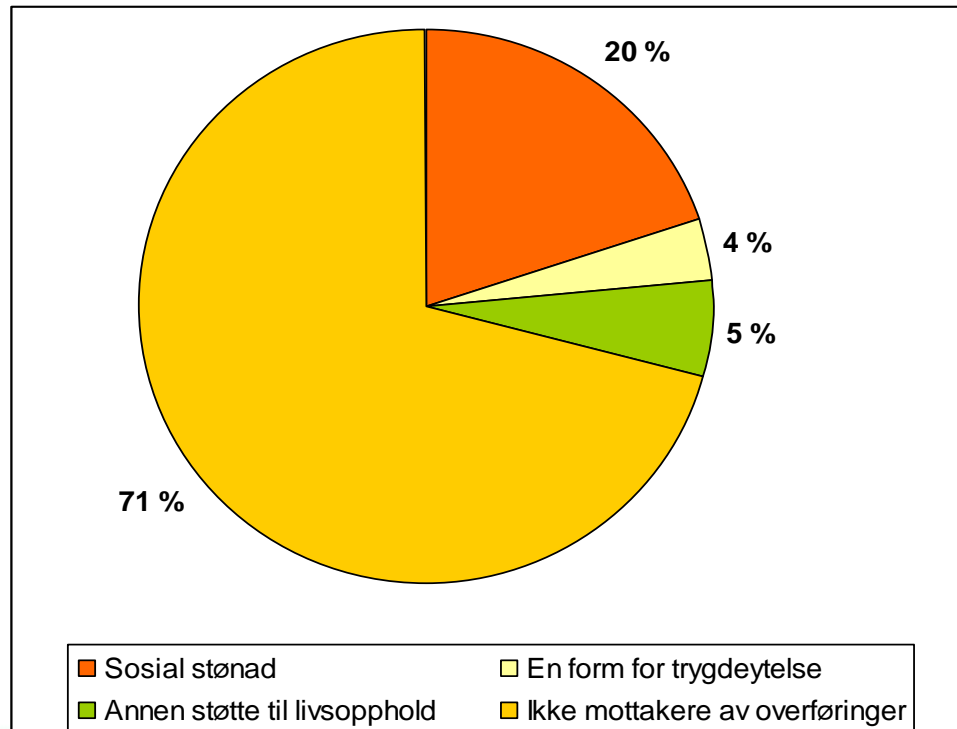

9 **Utfordring: 10 % av deltakerne står uten tilbud etter fullført introprogram**

7 av 10 som har avsluttet introprogram er økonomisk selvhjulpne

Andel av de som har avsluttet/avbrutt programmet i 2007 som er mottakere av sosialhjelp, en form for trygd eller annen støtte til livsopphold. (N=2303)

Rundt halvparten består skriftlig norskprøve

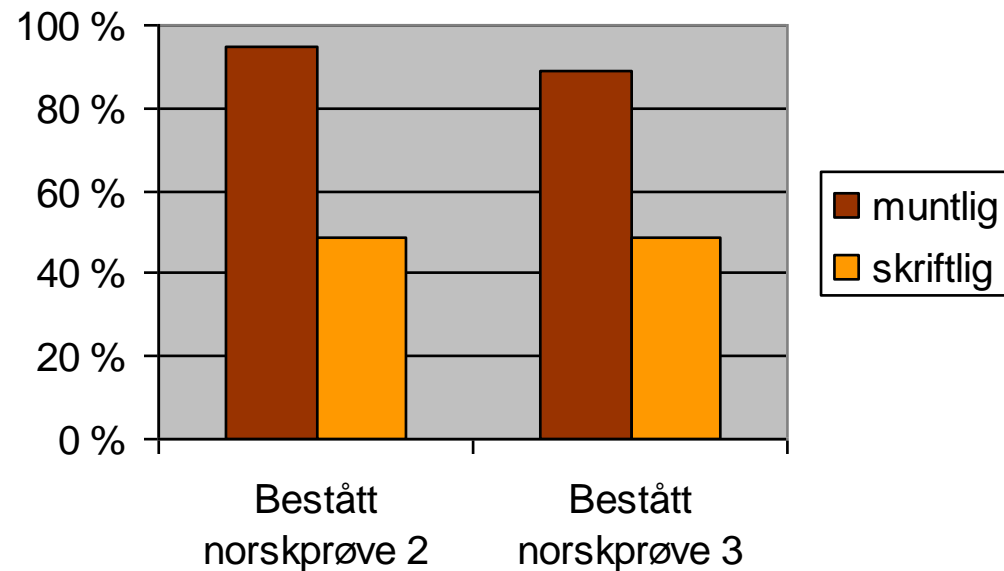
65 % av alle personer med rett/rett og plikt deltar i et opplæringsløp per 31.12.07

- 63 % er kvinner
- 37 % er menn

7171 personer avla skriftlig norskprøve 2 eller 3 i 2007

6901 personer avla muntlig norskprøve 2 eller 3 i 2007

Andeler bestått norskprøve 2 og 3
Hele landet i 2007

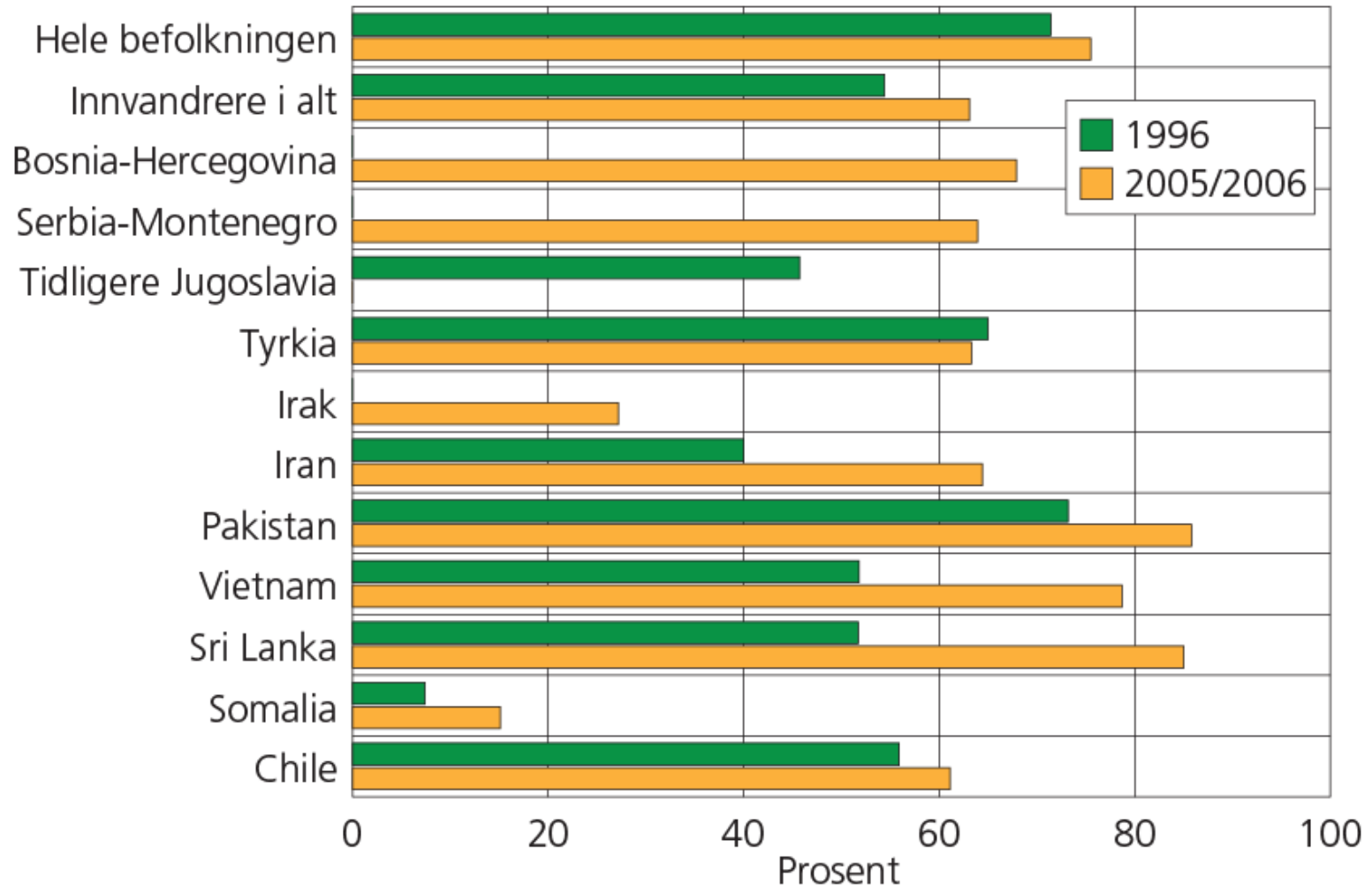

► Innhold:

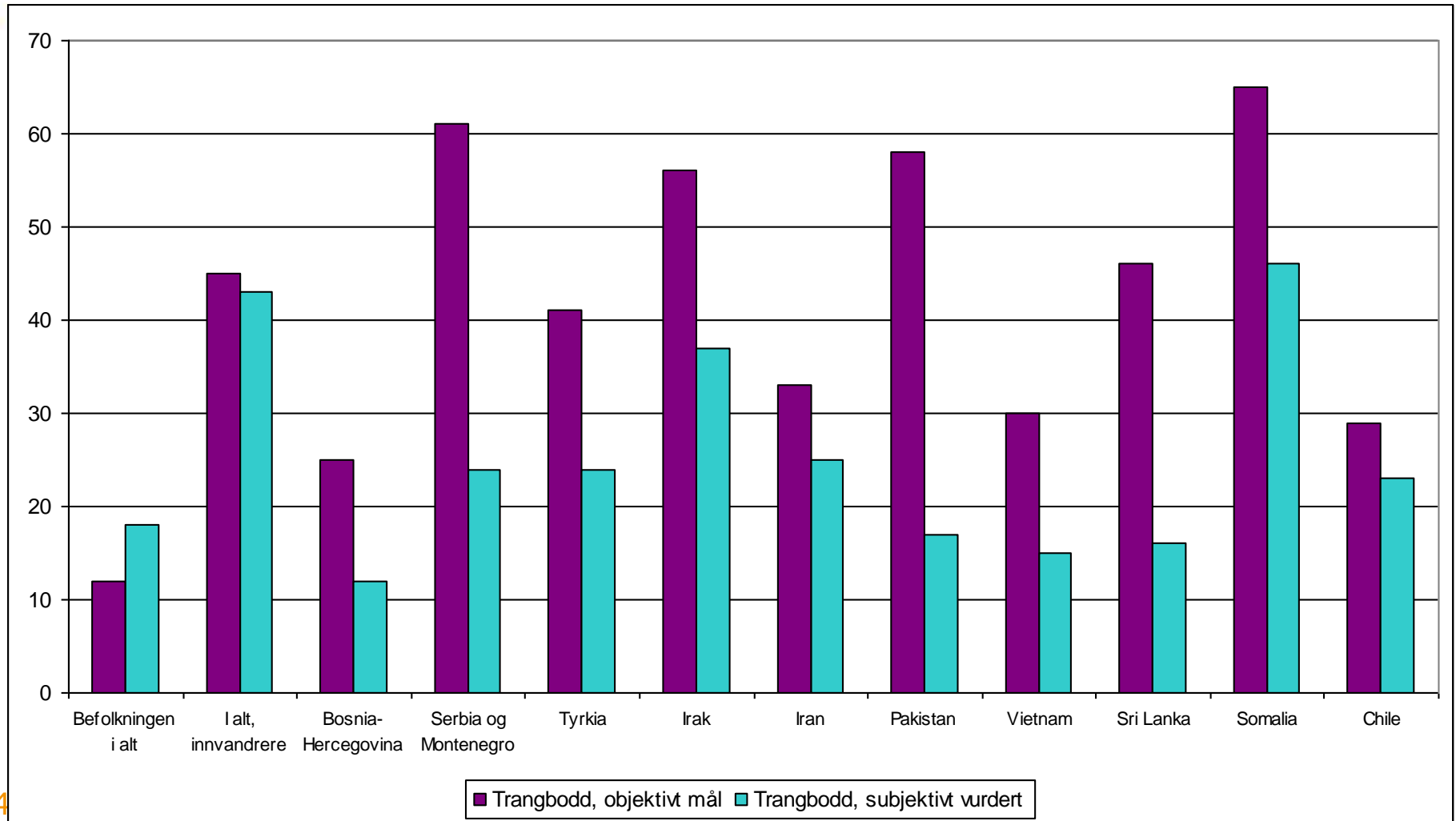
- Hvor mange trenger bolig i 2009?
- Hvem er kommunens nye innbyggere?
- Hvilke resultater oppnår kommunene i integreringsarbeidet?
- **Hvilken boligkarriere har flyktninger?**
- Hvordan skaffe flere boliger?
 - ▶ finansiering
 - ▶ informasjon til beboere i mottak
 - ▶ raskere boligkarriere
 - ▶ alternative løsninger
- Invitasjon til samarbeid

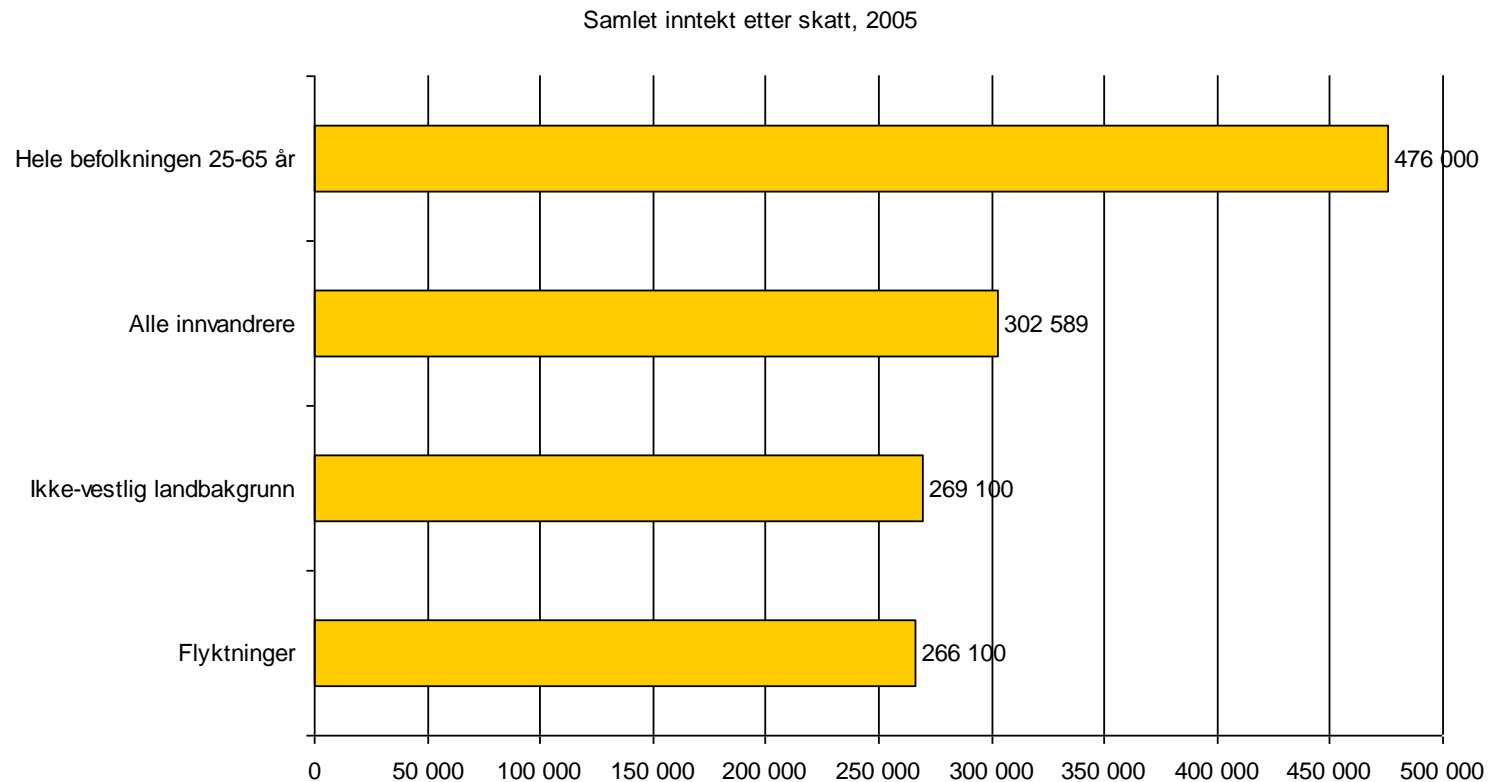
Andel boligeiere (selveiere eller gjennom borettslag). Prosent

Mange innvandrere bor trangt, men færre opplever trangboddhet

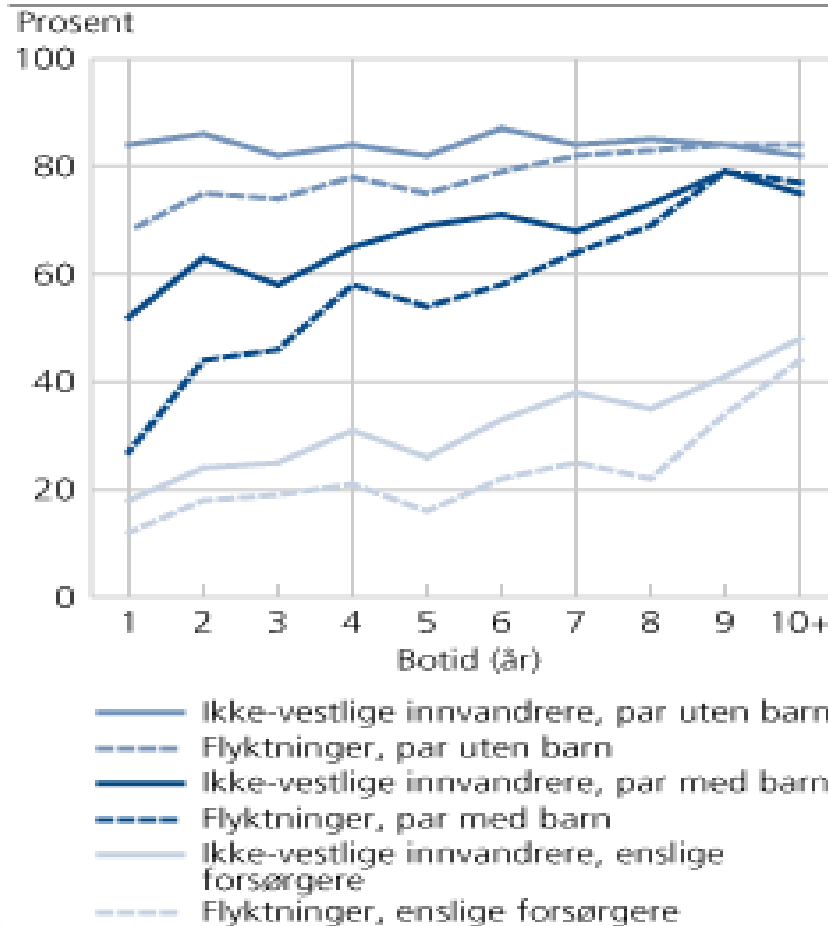

Lavere inntekt blant flyktninger enn i hele befolkningen

Men inntekten til flyktninger øker raskt med botid

Figur 5. Yrkesinntekt som andel av samlet inntekt etter familietype og botid i Norge, 2003

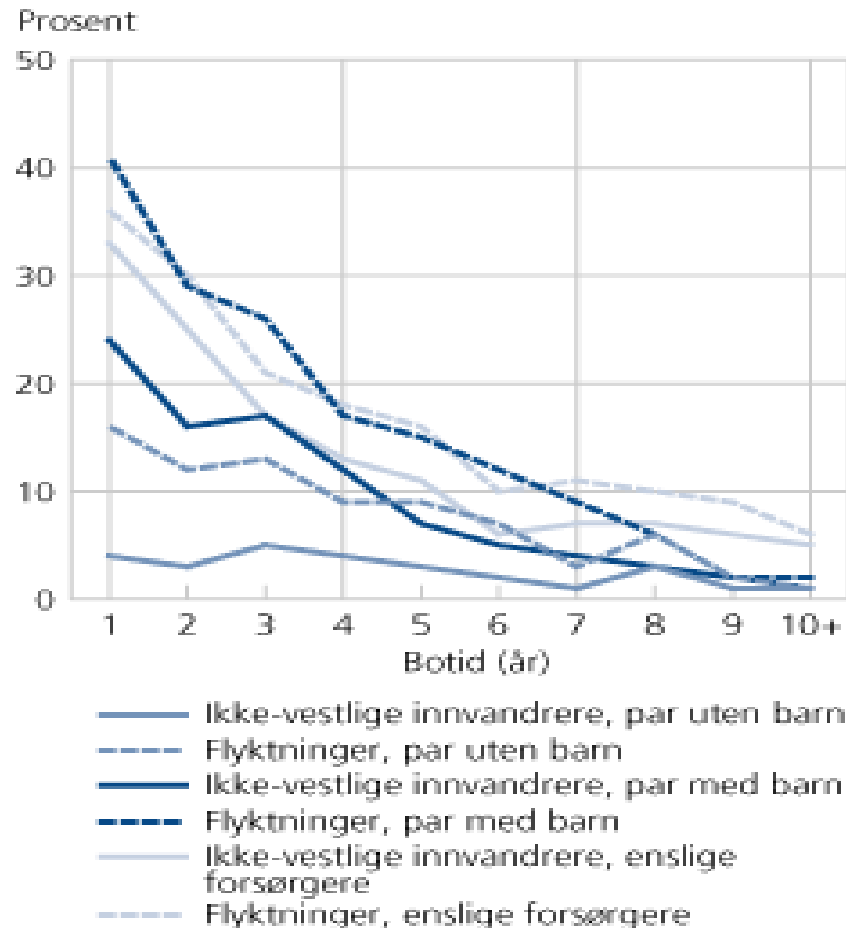

Kilde: Inntektsstatistikk for personer og familier, Statistisk sentralbyrå.

Sosial mobilitet - sosialhjelp

Figur 6. Sosialhjelp som andel av samlet inntekt etter familietype og botid i Norge. 2003

Kilde: Inntektsstatistikk for personer og familier, Statistisk sentralbyrå.

► Innhold:

- Hvor mange trenger bolig i 2009?
- Hvem er kommunens nye innbyggere?
- Hvilke resultater oppnår kommunene i integreringsarbeidet?
- Hvilken boligkarriere har flyktninger?
- **Hvordan skaffe flere boliger?**
 - ▶ finansiering
 - ▶ informasjon til beboere i mottak
 - ▶ raskere boligkarriere
 - ▶ alternative løsninger
- Invitasjon til samarbeid

Kommunale strategier for å skaffe flere boliger

- De fleste kommunene bosetter i hovedsak flyktninger i kommunale boliger - utleie
- Eksisterende og nye måter å øke antall utleieboliger – eksempler fra ulike kommuner:
 - ▶ Bruke Husbankens ordninger
 - ▶ Leie flere private utleieboliger
 - ▶ La flyktningene inngå private avtaler
 - ▶ Bosette i bofellesskap
 - ▶ Bruke frivillige organisasjoner

Eksempler på samarbeid mellom Husbanken og kommunene

- Salangen kommune planlegger å bygge 12 leiligheter til flyktninger/førstegangsetablerere på leiemarkedet i nærmeste perioden. Kommunen skal bosette 20 enslige mindreårige i 2009.
- Frænamodellen
 - ▶ Fræna kommune ønsker å prøve ut en ordning hvor leietakere av kommunale boliger kan gå fra å leie til eie boligene. I første omgang gjelder dette mellom 3-5 boliger og det gjelder i forhold til rusmiddelmissbrukere i en rehabiliteringsfase, flyktninger og andre sosialt og økonomisk vanskeligstilte.
- Vegårsheimmodellen
 - ▶ Kjetil Torp presenterer modellen senere på konferansen

Bustadtomter i Fræna kommune

Engasjere flere aktører til å fremskaffe utleieboliger

- Alna bydel har egen person ansatt med oppgave å inngå leieavtaler med private utleiere for flyktninger
- IMDi inviterer 3-4 kommuner til å prøve ut en modell hvor kommunen engasjerer en ekstern til å fremskaffe utleieboliger til avtalt pris og kvalitet for kommunen og med ulike grad av tjenester som utføres for kommunen. IMDi dekker kostnadene ved utprøving av modellen.
- Frivillige organisasjoner med boliger kan være aktuelle samarbeidspartnere for kommuner om leieavtaler til boligsosiale formål

► Raskere boligkarriere:

- Tydelig budskap fra første dag om at målet er egen bolig (eid eller leid)
- Økt ansvar til den enkelte

- Bedre informasjon og veiledning for å skaffe egen bolig
- Mer offensive samarbeidspartnere:
 - ▶ Bank: etablere kundeforhold, kreditt og sikkerhet
 - ▶ Kommune: bidra til toppfinansiering via startlån

Flyktninger skaffer egen bolig – bruk av "private kontrakter" i Bergen

Flere kommuner inviterer flyktninger til selv å fremskaffe bolig – i Bergen er prosessen slik:

1. Flyktning som skal bosettes finner bolig og får kontraktsforslag.
2. Kontrakten blir forelagt IMDi Vest som sjekker at flyktningen skal bosettes og at det ikke foreligger avtale om bosetting i annen kommune.
3. IMDi Vest gir beskjed til MOKS (flyktningtjenesten i Bergen) om at flyktningen kan bosettes i Bergen og at han har ordnet egen leiekontrakt
4. Kontrakten blir forelagt MOKS for godkjenning.
5. MOKS informerer IMDi Vest om at flyktningen kan bosettes i Bergen.
6. IMDi Vest bekrefter avtale om bosetting i Bergen i brev form til flyktningen og Bergen kommune. Der presiseres det at flyktningen har funnet egnet bolig selv og forplikter seg til å bo der framover.

► Bofellesskap – ny modell:

Før:

- forventer egen kommunal bolig
- tilfeldig sammensetning av bofellesskapet
- klager/protester ga resultater
- bofellesskap ble oppløst
- bofellesskap som løsning for enslige lite brukt

Nå:

- forventningsavklaring gjennom informasjon i mottak
- tydelig ramme/avtale
- gruppe som skal bo sammen velges ut i mottak
- like muligheter til boligkarriere og endringer ved for eksempel familieegjenforening
- ny modell for bofellesskap prøves ut i to kommuner

Mer og bedre informasjon!

IMDi Bosettingskalkulator

Arbeid ekstra personer, konsumere bosetter:

Veiledning: Gå tilbake til fylke utland

Inntekter	Gjenn. kulløyte per pers	Totale inntekter				
		År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Inntegningspliktig lønn	100 000	940 000	941 000	1 05 000	75 000	70 000
Legg til andre påtte inntekter som følge av ekstra bosetting		140 000	141 000	125 000	75 000	551 000
Sum totale inntekter (uten når personer er oppgjitt)		140 000	141 000	125 000	75 000	551 000

Utgifter	Beregning	Gjenn. kulløyte per pers	Totale utgifter				
			År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Inntektsskatt	Det gjøres oppgjitt	25 700	29 520	49 521	29 603	15 578	5 150
Sosialtryk	Det gjøres oppgjitt	14 836	17 876	12 917	12 330	15 819	15 767
Administrasjon (variable)	Det gjøres oppgjitt	40 561	51 511	53 679	46 170	27 595	25 755
Legg til andre påtte faste eller variable utgifter som følge av ekstra bosetting							
Sum totale utgifter (uten når personer er oppgjitt)			122 767	123 107	128 933	46 681	46 626
Standard kulløyte forutsetter at når av total administrasjon			122 767	123 107	128 933	46 681	46 626
Skattebetalt inntektsskatt			11 982	27 253	27 303	36 047	23 225
= Vekningen av 3 bosette 1 ekstra personer (positivt tall er gevinst, negativt tall er underskudd)			17 233	18 893	18 967	28 914	23 971

T) Derom tallene ikke viser korrekt, så er de oppgjitt. 2) Når et felt er merket med rød stjerne eller omringlet, så betyr det at det er obligatorisk å fylle ut eller det er ugyldig ned. 3) Hvis du oppgir noen av de aktuelle feltene for å få flere informasjon om hvordan det beste resultatet er, så kan du legge til eller fjerne tall med egenbestemte inntekter og utgifter. For eksempel ikke fylle ut: Lønn

► Oppsummering:

- Behov for å skaffe bolig til nær 8000 personer i 2009
- Flere utleieboliger er nødvendig for å dekke behovet
- Kommunene vet selv best hvordan løse boligutfordringene i egen kommune
- Husbanken kan bidra med finansiering
- IMDi vil bidra med:
 - ▶ informasjon og forventningsavklaring til beboere i mottak
 - ▶ mobilisere frivillige
 - ▶ spre erfaringer fra kommuner som prøver ut nye løsninger
 - ▶ møte kommunen sammen med Husbanken for å drøfte konkrete løsninger i hver enkelt kommune

